

Дванаест

1

Црно вече.
Бели сне̄и.
Вей̄ар, вей̄ар –
Ни да крочи човек!
Вей̄ар, вей̄ар –
Диљем бож' је̄и све̄ӣа!

Ковий̄ла вей̄ар
Сне̄ӣа скӯӣ.
Под сне̄ӣом – залеђен̄ ӣӯӣ.
Клизаво, с муком се миче,
Свакӣ ӣе̄шак̄ ӣӯ
Оклизне се – ђ̄ј̄д̄нӣче!

С куће на кућу
Зай̄е̄ӣнӯӣ канай̄.
На канай̄у – ӣлака̄ӣ:
„Сва влас̄ӣ Ус̄ӣаво̄ӣворноме Већу!“
С̄ӣарица од ӣӯје да свисне – ӣлаче,
И никако да схвай̄ӣ ш̄ӣа значи,
И ш̄ӣа ће ӣакав̄ ӣлака̄ӣ,
Ш̄ӣа ће толемо ӣла̄ӣно̄ ӣо?
Кол'ко обојака деци изреза̄ӣ',
А свако је – и бос, и то...

Као кокошка, с̄ӣарица
Некако се ӣреме̄ӣнӯ ӣреко сме̄ӣа.
– Јђ̄ј̄ М̄а̄ӣӣ-Зас̄ӣӯӣнице!
– Јђ̄ј̄ бољше̄вӣци – смак све̄ӣа!

Вей̄тар бије!
С̄т̄е̄ла с̄т̄уден љӯӣа!
На раскр̄ӣћу буржуј крије
Нос у кра̄ӣну од ка̄ӣӯӣа.

А ово ко је? – Дӯӣа коса
А љун̄џа ис̄ӣод носа:
– Изда̄јӣце земље своје!
– Про̄йаде Русија Св̄е̄ӣа!
Сӣурно њисац њо је –
По̄е̄ӣа...

А ено и манӣџӣја дӯӣа –
По с̄ӣрани за см̄е̄ӣом с̄ӣруже...
За̄ӣӣо ње је обузела њӯа,
По̄е̄е друже?

Пам̄ӣӣци како ӣђа̄ше
Трбухом на̄ӣр̄е̄д
И кр̄с̄ӣ како сӣја̄ше
С ѡрбуха на̄ св̄е̄ӣ.

Гос̄ӣо̄ђа обукла ас̄ӣра̄ӣан
И ка дрӯо̄ј окрене се:
– И њлакале смо њов̄а̄зд̄ан...
Оклизне се
И – ѡ̄рес! – о̄ӣружи се.

Ај, ај!
Руку дај!

Весео вей̄тар.
И љӯӣ, и ра̄ӣ.
Скӯӣове мӯш̄ке̄ӣа,
Пе̄шаке коси.
Це̄ӣа, љужва и носи
Велики ѡ̄лака̄ӣ:
„Сва влас̄ӣ Ус̄ӣаво̄ӣворноме Ве̄ћу!”
И речи доноси:

...И ми смо имале Веће...
...Овде код ове куће...
...Размојрисмо –
И одлучисмо:
Једном – десет, свундџ – двадес' и њет...
...И никоме да не дамо мање...
...На сјавање...

Позно вече.
Пустий улица.
Само се вуче
Зјрбљен скииница,
И вейар фијуче...

Ќ јаднїче!
Приђи 'амо –
Да се целивамо...

Хлеба!
Шїа је ѡред нама?
Прођи само!

Црно, црно небо.

Срїба, сеїна срїба
У ірудима іори...
Црнā срїба, свейїа срїба...

Друже! Оївори
Оба!

2

Прамиња снеї, вейар бесни.
Дванаестї људи најред језди.

Пушака се црни ремен,
Свуда – йламен, йламен, йламен...

Зјужван качкей̄, цӣар у зубима,
Каро кец само фали на леђима!

Слобода, слобода,
Ех, ех, без крс̄ӣа!

Тра-й̄а-й̄а!

Хладно је, дрӯгови, хладно!

– У крчми Каћка с Вањком й̄ије...

– А у чарайи керенке крије!

– А Вањуцка је сада бо̄ай̄...

– Нац̄ беце Вањка – а сад солдай̄!

– Буржују, Вањка, кучкин соју,
Дё̄ й̄рбб̄ај само – йо̄љуби моју!

Слобода, слобода,
Ех, ех, без крс̄ӣа!

Каћка с Вањком заузей̄а –
Чиме, чиме заузей̄а?...

Тра-й̄а-й̄а!

Свуда – йламен, йламен, йламен...

О рамену – йуцке ремен...

Држ' корак револуциони!
Будан је дуцман неуморни!

Држ' йуцку, друже, йа се не̄ б̄ој!

Ойали йо Русји Свё̄й̄ој –

По с̄й̄аринској,

Кровиґарској,

По дежмекаст̄ој!

Ех, ех, без крс̄ӣа!

3

Кад њошоце наши момци
Да црвену служе њарду –
Да црвену служе њарду –
Да изџубе ѓлаву младаџ!

Ох ѓи, ѓорка ѓуѓо,
Судбино слаѓка!
Поцеѓани ѓуњу,
Пуѓко цваѓска!

И у инаѓ свих бурѓуѓа
Свеѓски ѓожар расѓируѓ,
Свеѓски ѓожар у крви –
Госѓоди, блаѓслови!

4

Виѓла снеѓ, кочиѓаѓ виче,
Вањка с Кањком ѓромиче –
С' ја 'лекѓричка сиѓалица
С рукуница...
Еѓ, еѓ, чуваѓ!

С униформом солдаѓском
И са фаѓом ѓлуѓачком,
Врѓи, врѓи црни брк,
Па ѓа уврће,
Па се размеће...

Види Вањке – ѓлењай ли је!
Види Вањке – речѓи ли је!
Кањку-ћурку обѓрљује,
Залуђује...

Зайтурено лице љуби,
К'о бисер се беле зуби...
Ах йи Каћа, ах йи мачка,
Бушкице йуначка...

5

На врайу йи, Каћа,
Ожиљак од ножа.
Под дојком йи, Каћа,
Гребойина свежа.

Ех, ех, зайлеци!
Ное своје йокажи!

У чийкама шейала –
Шейај, шейај, нека!
С официр'ма сйавала –
Сйавај, сйавај, нека!

Ех, ех, нека вара!
Врисну срце из недара!

Памйици, Каћа, официра –
Не умаче он од ножа...
Зар не йамйици, вейройира?
Ил' сећања нису свежа?

Ех, ех, сейи ме се,
У йостељу врайи ми се!

С камацнама ходала,
Чоколаду волела.
С јункер'ма се водала –
Са солдай'ма йочела?

Ех, ех, йа зйреци!
Биће лакце на души!

6

...Ойе̄ӣ кочија̄ц̄ӣ їало̄йом̄ јури,
Виче, урла, ка нама жури...

Сїо̄ј, сїо̄ј! Андрјуха, їрискочи!
Пеїруха, їозади заскочи!...

Трах-ї̄арарах-ї̄ах-ї̄ах-ї̄ах-ї̄ах!
До неба виїла снежни їрах!...

Збриса кочија̄ц̄ӣ – и Вања с њим...
Јо̄ц̄ једаред! Дѣ їа̄ли свї!...

Трах-ї̄арарах! Уїамїи, їаге,
.....
Како се їӯђа цура краге!...

Уїече, хуљо! Нека, нека,
Обрачун суїра їебе чека!

А їаге је Кађка? – Мрїва сїава!
Просїрељена меїком їава!

И шїа саг, Кађка? – Ни їу-їу...
На снеїу, сїрвино, лѣжи їу!...

Држ' корак револуциони!
Будан је душман неуморни!

7

Ойе̄ӣ иде дванаесї̄ӣ њих,
О рамену – їуцка свима,
Убица само, исїред свих,
К'о креч бледо лице има...

Краче брже и све брже,
Марама на враїу вири.
Куд їа ђаво у їо врже –
И никако да се смири...

– Шїо си, друже, невесео?
– Шїо ли си се скаменио?
– Шїо си нос бре обесио,
Ил' си Каћку ѿжжалио?

– Ђј грѹїови рођени,
Ту сам цуру волео...
Ноћи црнѣ ѿдјанѣ
С ѿом сам цуром водио...

– Збої смелосїи ока њена,
Ока њена ѿламена,
И збої младежа црвена
Исїод десної рамена,
У жесїини убих жєну,
Убих срца камена... ах!

– Ћуїи, рђо, верїлац само,
Зар си, Пећка, женско, цїїо ли?
– Хоћеш дуцу ѿу ѿред нама
Да оївориц? Па изволи!
– На држање ѿази само!
– Држи себе у конїроли!

– Није сада ѿакво време
Да ѿе мазимо ѿред бој!
Јоц ѿеже нас чека бремене,
Теже, драїи друже мој!

И Пеїруха усїорава
Ужурбани корак свој...

Главу їоре забацује,
Оїей се осмехује...

Ех, ех!
Па забава није їрех!

Зайвараїїе сїрайїове,
Пљачкања се їоїїове!

Оївараїїе бирїије –
Сиройиња лумїује!

8

Ех *ѡи*, *ѡуѡ* ѡлема!
Чамоѡињо безмерна,
Чемерна!

Ўх *ѡиѡ* ћу да време
Проведем, *ѡ*роведем...

Ўх *ѡиѡ* ћу да *ѡ*еме
Почеѡем, *ѡ*очеѡем...

Ўх *ѡиѡ* ћу семенке
Да *ѡ*едем, да *ѡ*едем...

Ўх *ѡиѡ* ћу да ножем
Ожежем, ожежем!...

Бежи ми с очију, буржују!
Исѡићу *ѡи* крвцу
За љубовцу,
За црнооку...
Уѡкој, *ѡ*сѡоди, дуѡу раби *ѡ*војеја...

Чамоѡиња!

9

Не чује се *ѡ*радска бука,
Над невском кулом – *ѡи*ѡина,
Не *ѡ*реѡи вице жангарска рука –
Лумѡуѡи, момци, без вина!

На раскрѡћу буржуј сѡоји,
У краѡну је нос сакрио.
За њим зѡрчен у глаку своју
Пас *ѡ*ѡави реѡ *ѡ*одвио.

*И с̄ӣоји буржуј к'о њас љадни,
Као њӣӣање нем и слей.
И с̄ӣари свей̄, бескућник јадни,
Иза ње̄џа ѡдвѣио реј.*

10

*Међава све љуће брице,
Ќј међаво ојака!
Не види се, друже, вице
Ни на че̄ӣир' корака!*

*Као дим се сне̄џ изви,
Као с̄ӣуб се сне̄џ накви...*

*– Јо̄ј међав̄е, Боже с̄ӣаси!
– Тӯӣи, Пе̄џка, не варај се!
Од каква ње̄ с̄ӣаси зла
Икона од зла̄џа сва?
Ниси свес̄џан, и зацело,
Мӯџни љавом, мисли зрело –
Руке крвљу окӯџа ли
Збо̄џ Ка̄џкине љубави?
– Држ' корак револуциони!
Будан је дӯџман неуморни!*

*На̄џред, у с̄ӣрој, у с̄ӣрој,
Радниче мој!*

11

*...Свих дванаес̄џ на̄џред ѣре,
Бо̄џу се не моле.
С̄џремни на све,
Ниц̄џџа не жале...*

Челик њихових ѿуцака
На невидљиве дуцмане...
Дуж оѿусѿелих сокака,
Мећава ни да сусѿане...
Кроз смеѿове ни корака –
А да чизма не осѿане...

Барјак букѿи
Црвени.

Корак ѿуѿињи
Продорни.

Глè бѿдè се
Дуцмани...

Мећава снеѿом засѿа очи
Дана и ноћи
Безброј!...

Наѿред, у сѿрој, у сѿрој,
Радниче мој!

12

...Наѿред иду моћним кораком...
– Èј, изаћи! Ко је ѿамо?
Наѿред с црвеним барјаком
Разбеснео се веѿар само...

Исѿред њих – смеѿ је хладни.
– Ко је у смеѿу – изаћи!...
Само убоѿи ѿас ѿладни
Храмље немоћан ѿозади...

– Оѿкачи се, ѿсу красѿави,
Убоѿћу ѿе бајонéѿом!
Сѿари свеѿе, ѿсу шуѿави,
Несѿани ѿред новим свеѿом!...

...Зубе кези – к'о вук љадан –
Рей љодвио – не одсѣуѣа –
Пас сав хладан – ѣас сав јадан...
– Од'зови се, ко ѣо сѣуѣа?

– Ко ѣо маще црвеним барјаком?
– Пољледајѣе, какав мрак!
– Ко ѣо бежи журним кораком,
Иза кућа крије ѣраѣ?

– Наћи ћу ѣе, немој се криѣи,
Предај ми се, боље, сам!
– Еј ѣи друже, зло ће биѣи,
Дај изаћи ил' ѣуцам!

Трах-ѣах-ѣах! – И само эхом
Од'зива се кућа мрак...
Мећава само дуѣим смехом
Руѣа се кроз снежни ѣрах...

Трах-ѣах-ѣах!
Трах-ѣах-ѣах!

...Иду ѣако моћним кораком –
Оѣѣозади – љадни ѣас,
Наѣред – с кравим барјаком,
Од мећаве невидљив,
Од меѣака неранљив,
Нежним ходом надбурним,
Снежним ѣрахом бисерним,
Уз ружа белих венац чисѣи –
Исѣред свих – Исус Хрисѣи.

Јануар 1918.

Прево/препевао:
Радмило Маројевић

НАПОМЕНЕ

1. *Уставотворна Скупштина* (р. *Учредителъно Собрание*) – изабрана је на општим изборима у новембру 1917. године. Већину у њима су имали есери (партија социјалиста-револуционара), док је бољшевицима припала свега четвртина места. Уставотворна Скупштина је отворена 5. јануара 1918. године, али је у ноћи између 5. и 6. јануара растерана од стране бољшевика, анархиста и плаћеника из прибалтичких земаља. Блок је почео да пише поему два дана касније.

Парола есера и њихових присталица била је: „Вся власть Учредительному Собранию!”, а замењена је бољшевичком паролом „Вся власть Советам!”.

2. *Каро кеџ* (р. *бубновѣй тѣуз*) – знак у облику ромба од црвеног штофа који је личио на кеца (аса) играјућих карата; пришивао се на леђа и груди прслука робијаша како би, у случају бекства, пратиоци могли да их нанишане.

Керенке (р. *керенки*) – папирни новац који је емитовала Привремена влада Керенског од августа 1917. године; у јануару 1918. био је увелико обезвреден инфлацијом.

3. *Обојци* (р. *ѣорѣянки*) – прављени су од платна тако да се њима увије нога до чланка.

Камашне (р. *ѣѣѣры*) – назувци, доколенице које не обухватају стопало; у Црној Гори тај део обуће звао се *ѣѣѣ*, а носили су их мушкарци.

4. *Исус* – пре декрета бољшевикâ о реформи азбуке и ортографије од децембра 1917 (потврђеног декретом од децембра 1918) прва компонента Спаситељевог имена писала се с два *и*, прво је било (верзално) десетеричко **И**, а друго осмеричко **и**, дакле: **Иисусъ**, док су староверци писали једно *И*. Блок тако пише како би остварио ритмику трохеја (руски: хорей).

Хрисѣос – у руском књижевном језику, према адаптираном акузативу *Хрисѣа* (и осталим зависним падежима), у номинативу се користи неадаптирани облик, са завршетком *-ос*, као у грчком. Срби, као стари хришћански народ, и у номинативу користе адаптирани лик *Хрисѣ*, тј. није обавезан књишки облик *Хрисѣос*.